

megett a hidat, az az, hogy a mélységbe döntöm a fenyőszálat.

Már a Középére értem az isteni gondviselés által ide döntött szálfnak, s mentve hittem magamat.

Amint hátra pillantottam, már az óriási himmedve is a szakadék széléhez ért.

Sietve nekiiramodtam, de egyszerre csak lábaim gyökeret verték a korhadt fában.

A másik oldalról egy nőstény medve közeledett az én mentő hidamhoz.

Uram Istenem! — gondoltam magamban. — ezek alighanem a testem felett adtak rándevút egymásnak.

A hideg verejték kitört a homlokomon; már állani sem bírtam, leültem a fatörzsre s jobb kezemen a puskámat, a balban pedig vadászkésemet tartva, várakoztam.

Rettentős egy helyzet! Alattam 100 öles hegyszakadék, kétoldalról a szerelemittas vagy vérszomjas medvepár óvatos léptekkel közeledik felém.

Már tüzes leheletüket éreztem arcomon, s ekkor fegyveremet és késemet is kiejtettem kezemből...

— S mi történt aztán? — kérde izgatott hangon mister Morning.

— Mi történt? Hát felfaltak!

— Mi? Felfalták?

— Igen, felfalták a medvék! — mondta a legnagyobb lelki nyugalommal mister Ivning.

— (Méregkeverés nagyban.) A londoni hatalmas Horticultural-Hall-ban egy igen tanulságos kiállítás látható, amelyet a hamisított élelmiszerekből rendeztek. A rendezőség végig járta az üzleteket s összeszedte mindazokat az élelmiszereket, amelyeket meghamisítva hoztak forgalomba. Ebből a gyűjteményből aztán rendezték a kiállítást, amelynek az a célja, hogy a közönséggel megismertesse a hamisítás módját, hogy maga is könnyen fölismerhesse a hamisított portékát. Az összegyűjtött élelmiszereket nagy asztalokon rendezték el. A hosszú asztal mellett apró állványokon vannak kiállítva a hamisított élelmiszerekből vett, vegyileg megvizsgált próbák. Ezek a próbák valószínűleg megrémítik a közönséget, mert megmutatják, hogy mi mindent kell a gyomornak bevenni.

Az egyik asztalon foszlós szélű fonott kalács van. Az ember szinte szeretne belőle törni, olyan kíváncsi, de amikor a mellette levő porcellán tányérrára pillant, amelyen a kalácsnak egy része vegyileg szétbontva fekszik, egyszerre elmulik minden étvágya. A kémikusok ugyanis megmutatták a közönségnek, hogy a kalács nem kizáróan lisztből, hanem keményítőből, bablisztből, gipszből, mézporból és timsóbból készült. Egy szép barnapirosra sült rozskenyérről pedig megállapították, hogy agyagból, borsólisztből, mézből és timsóbból keverték a tésztaját. Egy hosszú üveg-szekrényben különféle gyümölcsöt állítottak ki. Nagy porcellán fazéknak számócaiz van, amelyet London szegényebb sorsú népe szokott vásárolni. A vegyi vizsgálat kiderítette, hogy a számócaizbe egy szem számóca sem került. Az egészet karalákból, vörösrépából, fűrészporból és sárga megvörös okerfestékből főzték. Kis asztalkán tea van főlhalmozva. A vegyi próba megmutatja, hogy miből csinálták a tealeveleket: A többször leforrázott és vasoxiddal festett tealevelekhez a círokseprő hulladékát és a csalán apró hajtását keverték. A kávét megdarált datolyamagból és szárított lómájából tört pépből készült szemekkel vegyítik, a kakaót pedig megdarált gesztenyehéjjal, keményítővel, fűrésszel, porral. Az uborkát ecet helyett kénsavba tették el és zöld galicccal festették meg. Az igen kedvelt konzerveket a legkülönfélébb módon hamisítják. Olaj helyett glicerint és enyvet használnak hozzá. A hús közzé pedig, hogy a romlás jeleit elrejtésük, arzént, zöldgalicot, bórsavat és másféle mérget vegytenek.

Legveszedelmesebben hamisítják a nyalánkságokat. A medvecukor néven ismert édességet, amelyért az angol gyermek valósággal rajong, lámpakoromból, szakarinból és nyomdafestékből készítik, de ha véletlenül nyomdafesték nincs kéznél, akkor a cipókenőcs is megteszi. Nem csoda, ha azután a gyermekek az ilyen nyalánkság élvezése után tömegesen megbetegednek s gyomorhurutot, bélhurutot és más hasonló bajt kapnak. Az angolok nemzeti ételét, a pudingot, szintén hamisítják, még pedig a következő módon: tojás helyett enyvet és sárga okker-festéket vesznek, a cukrot szakarinna, a rumot a legveszedelmesebb méreggel, a faszesszel, a lisztet keményítővel és gipszporral, a tölteléket pedig az előbb ismertetett számóca lekvárnak csufolt pépből pótolják. Az orvosok megállapították, hogy aki az ilyen módon hamisított tésztából többször eszik, legalább is gyomorkatarust vagy súlyos bélbajt kap.

Érdekesen hamisítják a fűszereket is. A törött fahéjat téglaporról, agyaggal és darált fakéreggel keverik, a fekete borsot pedig homokkal, korommal, vasoxiddal és téglaporról. A törött cukor gipsz- és keményítőkeverékből áll, amelyet szakarinna édesítenek. Sok látogató meg is fogadta, hogy többé sohase vásárol törött fűszert. Ezeket azonban a következő asztalkán kitett vegyi próba arról győzte meg, hogy a szilárd állapotban levő fűszert éppen úgy tudják hamisítani, mint a töröttet. A vegyi vizsgálat ugyanis megállapította, hogy mind a kettő egy és ugyanaból az anyagból készül, a különbség csak az, hogy az egyiket porrá törrik, a másikat pedig a valódi fűszer formájára préselik. A hamisított fahéj rudja, a bors gömbölyű magja és a kávé babja a megtevészteség híven van hamisítva. A hamisított szemeket aztán összekeverik a valódival és úgy hozzák forgalomba. Egy kiló nyers kávéban például hetvenöt deka hamisított kávébobot találtak. Tehát a kávénak kétharmada meg volt hamisítva. Körülbelül ilyen arányban hamisítják a többi élelmiszert is.

Nagyon érdekes a kiállításnak egy külön kis gyűjteménye, mely arról ad fölvilágosítást, hogyan hamisítanak. Egész kis könyvtárat tesz ki az a sok nyomtatvány, amely az élelmiszereknek hamisítását rendszeresen tanítja. A közönség nagyban vásárolja ezeket a nyomtatványokat, mert megtanulja belőlük, hogy lelketlen sáfárok hogyan vétkeznek az egészsége ellen. De a nyomtatványokból azt is megtanulja, hogyan lehet a hamisított portékát a valóditól egy pillantásra megkülönböztetni. A kiállítás iránt rendkívül nagy az érdeklődés s állandóan tömegesen látogatják.

— (Esküvő fonográf.) Egy amerikai lelkész leánya most tartotta esküvőjét Newyorkban. A menyasszonynak az volt a kívánsága, hogy legjobb barátjének apja adja össze őket, aki szintén lelkész. Az esküvő előtt néhány nappal azonban a lelkész halálosan megbetegedett, de hogy a menyasszony kívánságát teljesítthesse, érdekes módot talált. Kérte, hogy hozzanak betegágyához egy fonográfot. A készülékbe elmondta az esküvői beszédet és a szokásos kérdéseket. Az esküvő aztán megtörtént, az asztalon a fonográf, amely a közben elhunyt lelkész szavait ismételte. A szertartás, amelynél az elhunyt, mintegy a sírből kikelve eskette meg a fiatal párt, mély hatást gyakorolt a jelen voltakra.

— (Szabad-e a védőnek sirni?) Miért ne? — hangzik a természetes felelet. Törvényes rendelkezéseink nem tiltják. Az Egyesült-Államokban legutóbb fölvetődött ez a kérdés, mert egy idő óta a védők a kemény szívű törvényszéket ugy próbálták megindítani, hogy siró jeleneteket rögtönöztek. Az Éclair szerint arra a kérdésre, hogy a védőnek szabad-e a törvényszék előtt sirni, egy bizottság a következő választ adta: Könnyeket hullatni a bíróság előtt, megengedett dolog, mint minden más. A bírának pedig nincsen joguk azt vizsgálni, vajon a könnyek igaziak-e vagy sem.

— (Ahol a német császár vadászik.) Most, hogy a német császár eljött hozzánk egy kis vadászatra, megint csak divatba jön a baranyamegyei Belle. Ha azonban a császár „bellyei“ vadászatról olvasunk, nem kell az Ezzék közelében fekvő Belle nevére gondolni, mert onnan a császár 50—60 kilométernyi távolságban van. Az uradalom nevét a bellyei várkastélytól vette, mely valamikor a várak korszakában központja volt; ma nincs ott más nevezetesség, mint egy kis vadászati muzeum, melyben az uradalom területén létező összes állatok láthatók. Az uradalom mai központja a Főherceglak, ahol a központi hivatalok (az erdőmesteri is) vannak. Itt is van egy nagy kastély, de csak az irodák és tisztai lakások számára. Vadászat szempontjából tekintetbe jön a kőrisedei vadászlat, amely már a vadászterületen fekszik; emeletes, de szerényebb épület, melyben királyunk lakott, mikor Belleyn vadászott. Kőrisedő, Pélmonostornál vasuton megközelíthető. Ujabbban a tulságosan elszaporodó vad degenerálódása folytán vesztett jelentőségéből. Ma a legfontosabb hely a karapancsai kerület a hasonló nevű vadászcastélylyal. Azelőtt is volt ott egy emeletes erdészlat, melyben legutóbb is lakott a német császár, de mióta meghalt benne Izabella főherceggasszony fivére, vadászat alkalmával, azóta a főhercegi család nem lakik abban, hanem attól 50 lépésnyi távolságra fényes vadászcastélyt építettek. A töltéseken a Duna mindkét oldalán mindenféle erdőéri és töltési házak állanak teljesen egyformára építve. Mindegyik emeletes s az emelet vadászvendégek számára van berendezve.

Reggel 3 órakor kell felkelni. Először a szomszéd faluból telefonon rendelt sokac kocsiával, az erdőör melléje ül és dirigálja, így közelítik meg a bögő szarvast. 8—9 órára ott vannak és akkor 4—5 óráig pihenés van. Este megismétlődik a dolog. Ezt a rendet tartozik követni a császár is, mert nem is lehet másképp; csak parasztkocsi sokac által hajtva és apró sokac lovakkal tud elmenni azon a terepen. S ha nem lehet kocsin becserkelni a bikát, a császárnak is le kell szállnia és harmatos csalán, éles nád és pókhalás bokrok közt bujkálva gyalog kell szerencsét próbálnia,

El is veszténé kedvét a vadász, ha érdeklődését nem keltené fel a sok szarvas, melyekből fő-dolog kiválogatni a legjobbat, melynek legszebb agancsa van. Az igazi nehéz munka azonban a megsebzett szarvas megkeresése, amely ilyenkor halál félelmében a legvadabb, ember által alig megközelíthető helyekre menekül. Ilyenkor mutatja meg az erdősz, mennyire érti a mesterségét, mert ez a munka már csakis őrá marad. Aki ismeri a vadászmester természetét, tudja, hogy ürességgel hazajönni, kivált mikor császári vadászról van szó, nem szabad. Mondják is a rossz nyelvek, hogy inkább lő az erdész ilyenkor egy hasonló szarvast ha tud és ha az igazit nem találja meg. De ha rá is találnak egy bögő szarvasra, ha sikerül is lőtávolságra beérni, még mindig kétséges a siker. Néha annyira körülveszi magát a bika háremével, hogy csak az agancsa látszik, néha pedig a fenséges vagy felséges vadász csak a remek agancsot nézi és — elhibázza a viselőjét.

— (Hóhérok a börtönben.) A Vestnik Jevropey augusztusi füzetében figyelemreméltó cikk jelent meg a halálraítéltek lélektanáról. A cikk ismerteti egy börtönt, amelyben három hóhér „dolgozott“. A hóhérok között örökös volt a versengés és gyakran került közöttük verekedésre is a sor. Mindegyikük az egész munkára áhítozott. Hónaponként egy-egy, legfőkébb két kivégzés jutott és ezt keveselték. Két hóhér utóbb véd- és dacsövetséget kötött a harmadik ellen, aki aztán azon való elkészedésében, hogy igen keveset foglalkoztatták, felakasztotta magát, de társai levették a kötélről. Eleinte hóhér egyáltalán nem volt a börtönben. Csakhamar azonban akadt egy. Az egyik nagy cellában a rabok elpáholták egy társukat. Ez a rab nemsokára külön zárkába kérezkedett, ahol boszút forralt a támadói ellen. Hóhérnak ajánlkozott. El is fogadták az ajánlatát, mivel alkalmasnak vélemeztek erre a tisztségre, talán azért is, mert hiszen többrendbeli emberölésért vetették börtönre. Minden kivégzésért leszámítottak egy negyedévet a büntetéséből. Minthogy akkortájt sok kivégzés történt a börtönben, meglehetősen rövid idő alatt kiszabadult. Néhány hónap múlva újabb gyilkosságot követett el és megint rab lett az egykori hóhérból. Be sem várta a törvényszéki tárgyalást, hanem folyamodott, hogy ismét hóhér lehessen és ezzel vezekeljen a bűneit. Kérelmét kedvezően intézték el. Akkor már vetélytárs is akadt, egy ijesztő állatias arcú férfi, akinek láttára azt mondták, hogy igazi hóhér-ábrázata van. Pár héttel később egy kisvárosi pincér külsejű legény került harmadiknak a hóhérok közé. Erről a harmadik hóhérről kezdetben nem is sejtették a börtön lakói, hogy micsoda szomorú teendőket végez. Egy napon azután hire terjedt, hogy ez a fiatal ember hóhér és hogy már hat elítéltet ki is végzett. Minél gyakrabban fordultak elő kivégzések, annál többen jelentkeztek hóhérnak. Sok rab kétségbeesésében szánta el magát erre. A halálnak ezen a tanyáján gyorsan meg lehet szokni azt, amitől a szabad emberek megborzadnak. Egy este a börtön egyik cellájában a rabok körülülték az asztalt és dámát játszottak. Egyszerre csak hangok hallatszottak az udvarból. A cellában csönd támadt. Egy rab az ablakhoz sietett és így szólt:

— Hármat elvezetnek. Az arcukat nem lehet kivenni. Holnap érdeklődni kell a nevük iránt.

A többiek tovább játszottak.

— Te jössz!

— Ki a következő?

Ujabb csönd.

— Osodálatos! — kiáltott fel az egyik játékos. — Mennyire eltompított minket a megszokás! Lenn kivégeznek három embert és mi oda se hereditünk.

Abbahagyták a játékot és úgy érezték, hogy nagyon megnehezült a szívük.

— (Német iskolásiunk tudatlansága.) Hogy a német tanuló-ifjuság milyen fogyatékos ismeretekkel bír a német alkotmánytanból, arra nézve egy német polgári iskolai tanár jellemző adatokat közöl egy német pedagógiai szaklapban. Meyer Ottónak hívják a tanárt, aki az osterburgi polgári iskola tanára. Meyer meg akarván tudni, hogy mennyit tudnak alkotmánytanból a diákjai, több kérdést intézett mindegyik tanulóhoz. A feleletek megdöbbentőek voltak. Arra a kérdésre például, hogy kik a törvényhozó faktorok Poroszországban? 30 tanuló közül mindössze 5 tudott helyes feleletet adni. Tízennyolc tanuló azt felelte, hogy Poroszországnak egy törvényhozója van, egy pedig egyáltalán nem tudott erre a kérdésre semmit se felelni. Arra, hogy Poroszországban hogyan hozzák a törvényeket, ilyesmiket feleltek a legtöbben: A császár hozza a törvényeket. A miniszterek. A császár, a kancellár és a miniszterek. Vagy: a kancellár és a képviselőház. Majd azt kérdezte Meyer a tanulóktól, hogy mi a szövetségtanács? Erre ilyen feleletet adtak a tanulók: A szövetségtanácsot a birodalom főméltóságai alkotják. A szövetségtanács az a hármasszövetség. A nagyobb német városok szövetsége. Több ország szövetsége. A porosz királyság legfőbb tisztviselőinek a tanulók a királyt és a kancellárt, meg a tábornokokat tartják. A legmagasabb birodalmi tisztviselők: a császár, a miniszter vagy Hollweg herceg birodalmi gyűlési képviselő.